

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Quod est hlud officium, ad quod recitandum tenentur, prædicti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

unum debet recitare Officium, & in die festivo, occurrentibus pluribus festis, uni Missa debent fideles assistere.

28. Dubitabis tertio de habente beneficium in Ecclesia, in qua sit consuetudo, ut per annum, vel per sex menses primos Beneficiarius nec habeat fructus beneficij, nec distributiones, sed ut dividantur inter aliquos beneficiarios, vel in opera alia pia, &c. Respondeo, licet hæc consuetudo sit per Canones abolita, Extr. Joan. 22. *Suscepti de elect.* Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 14. Pius V. *Durum*, Const. 106. volentes, ut saltem mediam partem habeant beneficiarii: tamen si alicubi adhuc & legitime viget, est probabile non teneri beneficiarium ad recitationem officij. Ita Castro *l.c. n. 19*. Ratio est, quia consuetudo est irrationabilis, ad quam non consentit beneficiarius, nisi admodum violenter, ne à beneficio excludatur. Cum ergo fructibus, & distributionibus sine sua culpa careat, servare per Officium non tenebitur eo tempore correspondente fructibus ablatis. Beneficiarios dictos antiquos excuso à restitutione, & peccato, quia faver illi consuetudo, licet irrationabilis; at legitime jam nunc introducta, ut supponimus.

29. Sed quid si solum titulum beneficii habeam, nondum tamen ejus possessionem saltem pacificam?

Respondeo tribus dictis. Dico primo, si per te stat, quin possessionem habeas, fructusque percipias: te obligari, quia ob tuam culpam non debet Ecclesia privari suo servitio. Ita Sum. *lib. 4. de Orat. cap. 19. n. 7. & 8.*

30. Dico secundo, si possessionem habeas, licet litigiosam, sed tamen fructus percipis, vel spem moraliter certam habes percipiendi, te item obligari, sic Bonac. *tom. 1. d. p. Hor. Can. q. 2. p. 4. n. 16*. alios citans, quia tunc commodum, saltem per certam spem, sentis, unde & oneri te subesse æquum est. Quid si certa dicta spes non adfuerit, quia commodum caretis, careres & onere.

31. Dico tertio, si licet titulum habeas, à possessione tamen sine tua culpa sive ob litem, sive ob aliam causam, excluderis, te non obligari; sic Bonac. *ibid. p. 5. n. 25*. Ratio est, quia dum non possides, non diceris habere propriè beneficium, cui annexa est obligatio recitandi; quæ, cum sit onus grave, non est extendenda, sed limitanda ad habentem propriè, & perfectè beneficium. Quare si possessionem eras sis certò habiturus, eras eris obligatus, non hodie. Quid si duo litigarent de Beneficio, & neuter esset in possessione: neutrum obligari ex dictis, deduci debet, quia neuter in rigore beneficium habet. Ita Castro *Pal. tom. 2. tr. 7. d. 2. de oratione, part. 1. §. 2. n. 15*.

32. Petes primo; An qui omittit Officium uno, vel altero die in anno, mortaliter delinquit?

Angelus *v. Hor. q. 10*. refert, nec reprobat, sententiam Ricardi dicentis omittere Officium tunc esse mortale, quando, vel fastidio Divini cultus, vel ex contemptu, vel ex consuetudine omittitur: secundum Juristas autem binum actum inducere consuetudinem, sed hæc sententia caret probabilitate: sic enim ex mera negligentia semel, & iterum, non jejunare in Quadragesima, vel non interesse Sacro aliquo die festivo intra annum, pari modo, non esset mortale, quia non esset ex consuetudine, sed profectò grave quid esse unodecimas non persolvere, ut item semel in Quadragesima non jejunare, vel Sacro non adesse die præcepto, ut certum, & exploratum omnes supponimus.

33. Petes secundo, Beneficiarius, qui sit Sacerdos, vel Religiosus deputatus ad Chorum, si Officium omittat, duplici, an unico peccato peccat? Respondeo, licet probabilius sit cum Sanch. *Suar. Bonac. apud Matth. de ord. tr. 3. p. 6. c. 12*. peccare dupliciter, contra justitiam, & contra Religionem, tamen est etiam probabile, & Henr. Garfia alios referent. apud eundem March. *ib.* unice delinquere, scilicet contra Religionem. Beneficiarii enim, cujuscunque deputati ad Officium obligatio tandem ad Religionem, seu ad colendum Deum resolvitur.

§. II. Quod est illud Officium, ad quod recitandum tenentur prædicti.

1. **V**erbo: Officium ex Breviario Romano, excipitur nihilominus qui alio Breviario utuntur ex consuetudine ante ducentos annos, quales sunt, v.g. Monachi Sancti Benedicti, Dominicani, Ecclesia Mediolanensis, Samburg. Leodicensis, & si quæ aliæ sunt hujusmodi: quibus tamen conceditur posse, si velint, consentiente Capitulo universos hoc esse saltem majore ejus parte, & suo Episcopo (in Monasteriis exemptis consentiente suo Prælato) conceditur, inquam, amplius posse prædictum Breviarium Romanum præterea *tom. 2. tr. 7. d. 2. de Orat. p. 2. n. 1*. quod si fiat non licere acinde iterum ad antiquum Breviarium regredi, rectè notat Less. *lib. 2. cap. 37. dub. 12. n. 74*.

Jam qui, secus ac dictum est, recitat, obligationi nequaquam satisfacit. Impressores verò, ac Bibliopola sub pena excommunicationis latæ prohibentur imprimere, vel vendere Breviaria Romana, nisi præcesserit licentia Inquisitoris. Ita Clemens VIII. *Cum in Ecclesia*, (vel qui si non fuerit) Ordinarii in principio vel fine Breviarii apponenda; Adverte ejusmodi Romanum Breviarium fuisse primum à Pio V. *Quod à nobis*, editum, deinde à Clemente VIII. *Cum in Ecclesia citra*, recognitum, & denique cum hymnis novis ab Urbani VIII. *Divinam Psalmodym*, revisum, injunctumque omnibus, ut ita novo hoc uterentur, ut qui haberent illud Pii, vel Clementis, eo possent uti, illudque venderet in posterum noningerentur semper nova cum prædicta Inquisitoris, vel Ordinarii facultate.

Prima Difficultas.

De non recte ex novo Breviario.

3. Huc plurimæ consuevit difficultates à nobis breviter enodanda; Prima: An qui possunt emere novum, teneantur? Non teneri certum sit, quin etiam, si domi novum quis habeat, potest is solvere pensum Officij ex illo Pii V. vel Clementis VIII. Quia dum hæc extant, permittuntur; immò, nō scrupulum ego injeci cuidam, qui Matutinum cum Breviario Pii, vel Clementis; Horas cum Breviario Urbani, vel contra, recitabat: Multò magis ei, qui penitentiam de recitando aliquoties Officij injunctam à Confessario, semel ex uno, semel ex alio persolvebat, jam enim semper legitimis Breviariis utebatur.

Secunda difficultas.

De licentia imprimendi nova Breviaria.

4. An possis uti novis Breviariis impressis, v.g. Patris, cum sola approbatione supremi Consilij Regij, non verò Inquisitoris, vel Ordinarii? Puto posse: ita Navar. *in summ. cap. 17. n. 148. in Reg. Cast. & Franc. Bon. d. 2. de cens. in part. quæst. 2. p. 16. n. 6*. quia jam usu receptum est alicubi, facultatem imprimendi haberi à dicto Supremo consilio, quod idoneum fore vitum deputare ad libros approbandos: Quare tunc, vel non sunt receptæ leges, quibus jubetur esse libros approbandos à persona Ecclesiastica, vel non deest ejusmodi approbatio, quia ex ipsa introducta consuetudine censetur Ordinarius deputare eos ipsos, quos Regium Consilium deputat: quam praxim Roma ipsa comprobavit, cum passim ejusmodi libri Romæ palam vendantur: Vide quæ dixi *cap. 1. §. 7. num. 50*.

Tertia difficultas.

An Religiosus obligetur recitare Officium Diacefanorum.

5. Si quando in Diocesi ritè celebrentur festa propria, v.g. Patronorum, vel similium, reusne erit Religiosus

propter exemptus, si Officia ejusmodi festorum non recitent, recitet verò juxta suam consuetudinem, v.g. de festo Responde fore reum, si festa Patrum, aliaque in diebus universalia non perierint, non verò si ea in diebus particularia negligit, quæ tamen, si velit recitare, licet poterit, si quæ oneri satisfaciat. Ratio est, quia ita colligitur ex quadam Bulla Pii V. apud Castro, *cap. 17. de orat. p. 2. n. 8.* quæ licet ad Ecclesias Hispaniarum directa fuerit, tamen propter paritatem rationis, & convenientiam, quam continet, si ab omnibus observetur, laudabile est.

Hic obiter adverte non posse Episcopum statuere, ut Clerici suæ Diocesis recitent Officium alicujus Sancti Constitutione perpetuò observanda, quia id illis legi prohibetur Greg. XIII. apud eundem *l. c.* Excipe, nisi sint instituta ex vi Rubricarum, v.g. pro Patronis, pro insigni Reliquia, &c. quia tunc jam adest licentia, data per leges Rubricarum. Una vel altera vice propter aliquam occurrentem causam posse puto: Ita Sanchez Nav. Amilla apud Pelliz. in *Man. Regul. 4. r. 5. cap. 8. n. 1. & 12. in simili*: quia id, cum raro contingat, nec multum Brevarii Ordinem perturbet, Episcopi potestatem, cujus est in casibus contingentibus providere, nequaquam transcendit. Ejusmodi Episcopi potestas innotuit in Decreto S. Rituum Congregat. apposito in fronte Brevarii Urbani VIII. de hac ibi: *Non posse licentiam Ordinarios addere calendaris, & ibi: Nec mutare ritum, & ibi: Nihil propria auctoritate constituat.* Hæc enim verba, *constituere mutare*, non quidem notant temerarias institutiones, sed perpetuas. Hanc potestatem pro una, vel altera vice extendit Pellizarius *l. c. tit. 1. n. 12.* ad Praelatos regulares utique pro suis subditis; Induere autem festa Sanctorum quomodo possit Episcopus, unde & consequenter ad Officium talis Sancti obligare, dicitur *infra lib. 4. c. 1. §. 1.*

6. Imò probabile iudico, cum Antonio Quintanad. *tr. 7. sing. 1. & 2. & tr. 8. sing. 1.* Episcopos, vel Ordinarios, etiam Capitulum, Sede vacante, Regularesque Praelatos posse sine novo recurso ad Pontificem, vel Sacram Congregationem in sua Diocesi statuere, ut Missa, & Officium celebrentur sub die de iis Sanctis, in quorum Canonizationis Bulla extant hæc verba: *Et singulis annis dictalis, ejus Officium Brevarii Romani celebrari possit* (extat autem in Bulla Canonizationis sancti Iohannis, Xaverii, Philippi Nerei, & aliorum quorundam.) Ratio est, quia per hæc verba accedit auctoritas Pontificia, (sub nomine enim Officii intelligitur etiam de Missa) quam auctoritatem requirunt Decreta de hac re hæcenus edita. Hoc ipsum possunt Episcopi in qualibet Ecclesia Hispaniarum pro Sanctis natalibus suarum Diocesium, siquidem id illis indulget per peculiarem Bullam Gregorius XIII. atque adeò Episcopi, dum ejusmodi festa statuunt, nihil statuunt sine Pontificia auctoritate, ita idem *ibid. sing. 9.*

Hoc Privilegio concessio Hispaniarum, posse uti etiam omnes Insulas, & loca Regi Hispaniarum subiecta, quibus communicari solet Bulla Cruetate (quidem scimus esse Siciliam) videtur indicare Quintanaduetas, *tr. 7. sing. 2. §. 1. n. 12.* propter extensionem, quam Gregorius XIII. fecit in Bulla *superius* laudata die 30. Decembris anno 1573. quæ præfigitur Officiis Sanctorum Hispaniarum propriis.

Profectò, quia sumus in materia favorabili, ac nemini nocente, & ad cultum Sanctorum spectante; atque propter dictum Authorem id probabile propter alias rationes indicant aliquot viri docti ex nostra Societate à me consulti: idcirco non possum ego huic sententiae refragari, & non putare probabilem, de quo argumento doctam disputationem typis edidit amissimus P. Franciscus Bardi.

Quarta Difficultas.

De additione, & diminutione Officij.

7. Qui notabiliter de Divino Officio dimittit, gra-

viter peccare, quia non satisfacit suæ obligationi, certum est: Qui addit aliquid Divino Officio, nisi animò mutandi ritum addat, satisfecit; quia additio sine ejusmodi animò non mutat substantiam Officij, quod non totum recitari supponitur.

8. Quamvis autem aliquid sic addere, interdum culpa non sit, hoc enim pacto adduntur ad solemnitatem moteta, & cantus inter unum & alterum Psalmum, & in privato Officio semel, aut iterum id præcare sine anipio ritum mutandi, non sit item gravis saltem culpa, tamen, si, ut in perpetuum duret additio, id facias, mortalis culpæ reum te constituit Castro Palaus *rom. 2. tr. 7. d. 2. de orat. p. 2. n. 15.* quod id mutationem ritus sapit; sed te liberat Bonac. *rom. 1. d. 1. de Hor. Can. quest. 3. p. 1. n. 21.* quia in privato Officio non facile à bono viro novi ritus susceptio elegi præsumitur. In Missa autem etiam privare dicta (quia ex se publicum est sacrificium) nunquam licere aliquid addi, disputavimus in *nostr. opusc. de Sacrif. Missæ, lib. 2. cap. 5. §. 3.*

9. Sed difficultas hic in eo non vulgaris versatur, Equaniam sit officij pars notabilis, quam diminueret, seu omittit peccatum mortale sit.

Pramitto duas esse sententias: alteram communiorē Vasquez, Sarr. Bonac. Garcia apud Metollam mox citandum; dicentem totum unius diei Officium præcipi unico individuo præcepto, unumque esse peccatum totum illud omittit, licet gravius, quam si omitteretur una hora solum, v.g. Matutinum. Alteram Caiet. in *summa, v. Hora Can.* item Less. Toler. aliorumque apud Metroll. *rom. 1. d. 2. cap. 4. dub. 7. n. 132.* asserentem tot esse præcepta, quot horæ, nempe septem, totidemque esse peccata ea omittit. Prior putat præceptum horarum unius diei esse unum, sicuti est unum jejunandi uno die; posterior putat esse plura, sicuti sunt plura præcepta jejunandi diversis diebus.

Unde ex priore sequitur, omittenti omnes horas unius diei satis esse, si in confessione sic se accuset: *Omissi Officium semel*, quod non sequitur ex posteriore, ut in *opusc. Methodi Conf. loco mox cit.* à nobis explicatum est. Ratio autem prioris sententiæ ducitur ex eo principio, quia una Hora unius diei ordinatur ad aliam ejusdem diei, ita ut omnes Horæ unum integrum, individuumque Officium constituent. Quoniam verò posterior sententia id negat, putatque unam horam ejusdem diei independentem ab alia præcipi, idcirco docet quamlibet horam per se suam obligationem ab alia independentem parere. Utraque sententia est probabilis, sed quia prior animo nostro magis insedit, in *Method. Confess. lib. 2. cap. 2. §. 4. n. 12.* eandem & nunc amplectimur.

10. Veni nunc ad propositam difficultatem. Nonnulli docent decimam partem alicujus Horæ parvæ, v.g. Completorii esse notabilem partem; ita Moneta apud Bonacin. mox citandum; Alii tertiam; ita Azor. Maldenus, Navar. apud Bonac. mox citandum: Alii medietatem ejusdem parvæ Horæ. Ego sequor Lessium *l. 2. c. 37. dub. 9. n. 52.* & Bonacin. *rom. 1. d. 1. de Hor. Can. q. 5. p. 2. n. 2.* sentientes integram horam parvam esse notabilem partem Officij.

Qui igitur tantum negligit Officij, quantum notabiliter non æquat integram parvam horam, non omittit partem notabilem, atque adeò non peccabit mortaliter. Hoc dictum probant illa duo principia, quod nimirum præceptum officij unius diei sit unicum, ut modò explicuimus, & quod notabilitas, seu gravitas materiæ in præceptis principaliter desumitur ex fine præcepti, spectata tamen etiam quantitate rei, in se, & in ordine ad totum quod præcipitur, ut declaravimus *lib. 1. cum de parvitate materiæ, &c.*

11. Sic autem formari ratio potest: Omittit minus, quam sit una parva hora, non videtur nocere notabiliter fini intento à Legislatore per præceptum de recitando officio, qui est cultus Dei. Rursus talis omissio, nec ex se, & absolute, nec ut relata ad totum Officium unius diei, videtur magna; ergo non est notabilis. Confirmatur

firmatur, quia verosimile non est, piam matrem Ecclesiam velle æternis ignibus addicere eum, qui leviorē partem Officij eā, quā diximus, omittit.

Si modicam tantum partem recites unius parvæ horæ, censis totam negligere, atque adeo mortaliter peccabis, quia ea pars quæ recitata est, cum sit quid parvum pro nihilo reputatur.

Scio aliquem docere omittentem integram Tertiam, vel Sextam, vel Nonam non peccare mortaliter, quasi sit illa brevis hora parva materia in comparatione totius Officij Divini. Sed profecto id, cum sit contra innumeros Doctores, approbare animus refugit. Et ultior ratio fugæ est, quia quamvis alicui appareat esse materiam quid modicum: Tertia, v. g. respectu totius Officij diei, sicut labor per duas horas respectu viginti quatuor horarum totius diei festi, tamen reuera non ita est formaliter, consideratis omnibus circumstantiis, & sine Ecclesiæ, quæ voluit, ut singulis horis aliquid Deo à Sacerdotibus impenderetur, à quo notabiliter deficit qui totam integram horam, quamvis ex se parvam, omittit. Certè Sacerdos non recitans in Missa, Gloria vel Credo, quid modicum negligit: at si omittat in Canone tot versus, quot numerantur in Credo, grave quid omittet, ut omnes docemus, nempe ob circumstantiam illam quod sint verba potissimæ partis Sacrificij. Rursus, oculus, vel manus, vel pes, parvæ partes singulæ sunt, respectu totius corporis, tamen, qui unum ex illis amputat, irregularis fiet per omnes Doctores. Non ergo respicienda sola est ipsa parvitas materialis, sed cetera omnia, ut prudenter iudices, utrum grave sit, vel leve quod omittitur.

Si omittat quis Vesperas Sabbati sancti ex peculiari ratione, non audeo affirmare eum peccare mortaliter, quamvis integram horam omittat. Nam eæ Vesperæ, & extrordinariam habent parvitatem, & ex alio capite pro illo die tantæ lætitiæ, atque Indulgentiæ, & in quo præcesserunt in Ecclesiâ satis proluxæ orationes, non est parandum notabiliter lædi finem, & præceptum orandi.

12. Quod dictum est de Officio privato, die (ut id obiter hic notem) de Officio in Choro (quamvis adversari nobis Suarium loco citato sciam.) Ita Bonacin. *ibid.* Ratio est, quia non est diversum præceptum quoad substantiam, illud, quo tenemur, recitare in Choro ab eo, quo tenemur privatim, ergo nec est diversa gravitas, vel levitas, quoad ejus materiam.

Quinta difficultas.

De Officio Defunctorum, & de Litanis.

13. Non obligari Sacerdotes utentes Breviario Romano hæc privatim, (imò nec in Choro) recitare, obligari autem alio Breviario utentes, dilucidè pronuntiat Pius V. *loc. cit.* lege Pell. *tom. 1. man. Reg. rr. 5. cap. 8. n. 46.* At subdubatur, an saltem in die commemorationis Defunctorum, & quoad Litanias in Rogationibus, festoque S. Marci urgeat obligatio.

14. Probabilis est obligationem urgere, quia tunc illa sunt pars Officij ejus diei, lege eundem *ibid. n. 48.* asserentem Dian. aliisque. Non urgere tamen plures *ibid.* autumant, negantes illa ad Officij illius diei partem pertinere: confirmant, qui Pius V. absolute liberat Sacerdotes à privata recitatione Officij Defunctorum: Quare si rubrica illorum dierum nihilominus illud Officium, & Litanias imponat, quid verat asserere eam esse merè directivam, non verò præceptivam? Non possum à probabilitatis meta hanc sententiam excludere: Superfedeo tamen à longiore disputatione, siquidem illam apud citatos fusè leges.

Sexta Difficultas.

De Officio aliena lingua recitato.

15. Quævis olim à me P. Octavius Tedeschi no-

stræ Societatis Vir eruditus, & doctus, an sibi liceret Psalmos Officij, idiomate Græco recitare, ut sic Græcas litteras, quas apprimè proficiebatur familiaris sibi ex ejus usurpatione, conciliaret? Negative respondendum videbatur non paucis. Castro Palauus enim *l. c. n. 14.* licet id semel, aut iterum facere non esse grave delictum affirmet, tamen grave esse ex Bellar. Suar. Sâ. Bonacina, si aliquoties fieri, concludit: Primum, quia sic censetur quis Ecclesiæ Latinæ generalem ritum parvipendere. Secundò, quia, si publice id fieret, præberetur occasio scandalii, & erroris.

16. Profecto, si publice id fiat in Choro, pedibus in Castro Palai sententiam eo. Quale enim scandalum oriretur in Templo Latino, si Græci, vel Hebræi Psalmi decantari deprehenderentur? Idem dico, si privatim, intentione mutandi ritum; id enim, & per se grave est, & graviter prohibetur à Pio V. Idem denique de vulgari lingua etiam privatim, quia ab hac semper abstinentium duxit Romana Ecclesiâ, de qua loquitur Bellar. & Sanchez citati à Castro Palao à me diligenter visi. At verò ad aliquem finem bonum, privatim, & sine periculo errandi, Græco, vel Hebræo idiomate Psalmos, etiam multoties, imò semper in Officio recitare, cum Bonac. *tom. 1. d. 1. de Hor. Can. q. 3. p. 1. n. 15.* asserens id consuevisse P. Massæum Soc. Jesu; lege Escobar *tratt. 3. exam. 6. cap. 50.* & Sâ; v. *Hor. Can. n. 10.* quos pro se imitandis attulit Castro Pal. *loc. cit.* puto peccatum non esse, & satisfieri præcepto, ad quod ex quocunque titulo obligaris. Ratio est, quia etiam sic retinetur formula Romana precandi quoad substantiam; hæc enim non tam ex idiomate Latino, vel Græco, quàm ex sensu verborum, & illius dispositione constat.

17. Dixi (ad aliquem bonum finem) nam hoc non intercedente, merito docet Bonac. *loc. cit.* non vitari veniale, quia, utcumque, sit contra consuetudinem Ecclesiæ Latinæ: quamvis, quia est in re accidentaria, & de qua non valet laborare Ecclesiâ credatur (quando privatim sit) leviter solum erraret.

18. Idem Bonac. *ibid.* approbat obligatum ex voto, vel penitentia ob bonum finem majoris v. g. devotionis, (quam fortè quis sentiat in Græca, Hebræa, imò vulgari lingua) recitare sic privatim posse Psalmos, aut alias preces. Admitto hanc doctrinam de Psalmis Græcis, & Hebræis, sed de vulgari distinguendum omnino est. Si enim votum, vel penitentia sit de recitandis *Pater, & Ave*, v. g. eaque tu vulgari lingua orando pronunties, non te reprehendo, imò laudo: quia *Pater & Ave* vulgari sermone translata passim in compendiis Doctrinæ Christianæ à Ecclesiâ proponuntur: at quia Ecclesiâ, licet Hebræos, & Græcos Psalmos admittat, (unde propterea utiis possumus) nunquam tamen admittit imò damnat, & prohibet vulgares, idè te, si iis vulgari bus utaris, merito reprehendo: quia Orationibus à Ecclesiâ nullo modo permissis votum, & penitentiam satisfieri posse, nullus putare rationabiliter potest.

19. Virges, qui Rubricas etiam merè directivas in Missa semper negligeret, censetur illas contemnere, sic Baldelli in *Theol. mor. tom. 2. l. 3. d. 21. n. 3.* unde & graviter peccare, ut in *opusc. de Sacr. Missæ lib. 2. c. 5. §. 1. n. 9.* à nobis etiam dictum est; ergo idem de eo dicendum, qui Psalmos Latinos semper negligeret: Respondeo, Missa ex se publicum opus est, non ita recitatio, de qua disputamus; Præterea Psalmorum Græcorum recitatio, in nulla negligentia culpa est, sed consilium motus illo fine bono formulam, seu modum loquendi, qui in Oratione non est de substantia, omittit, Psalmosque Græcos ab Ecclesiâ non rejectos suscipit; at Rubricarum ille tam ordinarius descriptor, negligentia culpam committit, suâque, ut ita dicam, caeremonias, sibi consingit, in quo bonus adesse finis non potest.

Septima difficultas.

De mutatione Officii unius in Officium alterius diei.

De mutatione, standi Temper in eadem ritu.

10. Licetne alicui sine peccato recitare Officium pro Officio? Varia Doctores placita tribus dictis res-
ponso.

11. Dico primò, si id raro sine causa ob solam com-
moditatem, v.g. si alicui venialiter sit verò fiat ex ali-
qua causa, ut ratione studii, itinere, infirmia valetudi-
nis, vel etiam ratione non vulgaris devotionis (idem si
ex semiduplici, facias duplex) ne venialiter quidem pec-
cat) contra contemptum, vel animum introducendi ri-
tum novum, ut semper supponimus) si etiam Officium
quod assumitur, sit brevius, longius quod omittitur.
Ita Cister. Fil. S. Zeras Val. Less. Valquez, Castro Pal-
la. 17. alique apud Dian. p. 2. tr. 1. 2. de Hor. Can. res. 4. &
Pelliz. tom. 1. man. Reg. rr. 5. cap. 8. a. n. 73. Ratio est, quia
præceptum de percurrendis Horis jam servatur, quo-
dum substantiam: & ex alio capite, etiam modus, hoc
est, recitatio secundum formam præscriptam pro hoc
die, negligatur, unde & peccetur, si fiat sine causa: ta-
men cum tam raro sit, non videtur offensio gravis, &
ex causa videtur nulla. Huc reduco inadvertentiam: non
enim cum, qui inadvertenter Officium pro Officio reci-
tat, obligo ad resumendum proprium alius diei,
quævis commodè possit, quia illa inculpabilis inad-
vertentia una est ex prædictis causis, cum non præsumi-
tur Ecclesia vel ad duo Officia obstringere eum, qui
sine culpa est.

12. Dico secundò, non propter ea licere etiam se-
mel, aut iterum, omisso proprio, recitare Officium
eiusdem Resurrectionis: Sic Diana p. 7. tr. 1. 1. res. 7. Pelliz.
loc. cit. num. 73. Ratio est, quia hoc adeò breve est, ut
omissio proprii Officii sane notabiliter longioris, non
consideretur res levis, quæ ex aliquibus ex dictis causis
commendari queat.

13. Dico tertio, si id sæpè fiat, peccari morta-
liter. Ita Suarez, Regim. Fill. Bonalique apud eundem
Castro, loc. cit. num. 18. & apud Marchinum de ordine, tr. 2.
p. 1. cap. 12. diff. 4. Sæpè autem fieri dicitur, quando sine
delectu, & communiter (ut in similibus, moraliter modo
à prudenti decerni solet) Sacerdos dicta mutatione
utitur. Ratio dicti est, quia Pius V. non solum prin-
cipiter præcipit esse percurrendum Officium Roma-
num veluti in genere, sed etiam esse percurrendum il-
lud, quod tali die præcipitur, ut attentè legenti Bullam
plenum fiet, præsertim ibi: *Qui tenentur ad Officium suum
perire, ut quædam solvantur ex huiusmodi Breviarij præscri-
pto, & ratione: Cum ergo qui sæpè mutat Officium
lectat graviter Bullæ præscriptum, mortaliter peccabit.*

14. Dices, ex his Bullæ verbis sequeretur peccati
mortaliter, etiam si uno die fieret mutatio, sicuti si uno
die omitteretur omnino Officium, quia jam non serva-
retur Pij V. præscriptum: at supra dictum est solum pec-
cati venialiter, si sine causa id, uno vel altero fiat die.
Respondet ex his verbis Bullæ solum sequi peccati,
& fieri contra præceptum Pij, quod sane concedimus
etiam pro uno, vel altero die: At utrum mortaliter, an
venialiter, dependet à gravitate, vel levitate materiae;
quoniam igitur relinquere proprium diei, & aliud Offi-
cium ejusdem Breviarij raro assumere, leve quid est, ideo
peccatur solum venialiter; at, quia tum sæpè mutare
Officium pro Officio, tum relinquere Officium, nullum
aliud simile ex eodem Breviario supponendo, grave est,
ideo mortaliter sic peccabitur.

15. Sed adhuc super sunt aliquot curiosæ, ac practi-
cæ quæstiones. Prima sic proponitur. Sacerdos Panot-
mitanus hodie sub Vespera Panormi existens, ubi dies
currit festus, cras est pertracturus Montem Regalem, ubi
celebrabitur memoria S. Castri Patroni: poteritne hic
Sacerdos hoc festo Panormi recitare Matutinum S. Ca-

stri, & primas Vesperas? Respondeo posse; sed non
obligari: Ratio est, quia cum cras sit futurus peregrin-
us in ea civitate, poterit, sed non sub obligatione se ibi
reddere illi Ecclesie conformem, & cras Officio S. Ca-
stri operam dare: cum ergo Officium hoc vespertinum
sit pars officij crastini, non est improbabile posse illud
anticipato tanquam pertinens ad diem crastinum licite
ab huiusmodi Sacerdote persolveri.

Quid, si is Panormi percurrerit Matutinum festi?
Quando advenit cras Montem Regalem, meliusne
prosequetur horas festi, an assumet illas S. Castri? Res-
pondeo æquè utrumque. Nam si recitabit de feria; se
conformabit cum Officio à se legitime incepto, si de
Sancto, se conformem reddet loco. Utrum ex his melius,
in privato Officio, non discerno, ideo quod magis gere-
nam Missam, & Horas in Choro, quia sunt publica, de
Sancto sunt celebranda.

26. Secunda quæstio. Sacerdos Panormi, v.g. non
recitavit Officium de S. Ignatio, quia dies ejusdem fuit
impeditus à Patrono Civitatis Panormi. Jam is discedit
Panormo, venitque Montem Regalem, v.g. ubi jam S.
Ignatij Officium persolutum est; ad quid obligabis Sa-
cerdotem hunc Panormitanum? Respondeo illum non
obligo ad recitandum Officium S. Ignatij, licet enim
possit, quia potest sequi ritum suæ Ecclesie, donec al-
terius Ecclesie domicilium fixum non acquirit; at mi-
nimè obstringitur illud S. Ignatij Officium reassumere,
cum sibi concessa sit facultas assumendi mores loci, ubi
eo die adest, ejusdemque diei Officia persolvendi: cum
igitur eo loco nihil de S. Ignatio recitetur, nec ipse ex
obligatione recitabit.

27. Tertia quæstio est. An liceat cuilibet ritum so-
cij, cum quo Officium recitat, rationemque sequi, v.g.
Regularis recitat hodie de suo Patrono Officium du-
plex, vel ex privilegio de Conceptione Virginis, mihi
qui deberem de feria, licetne recitare de illo Patrono, si
ut socius ab eo Religioso, etiam nulla accedente causa,
ad secum recitandum adhibear?

Respondeo licere, nisi sit aliunde vetitum. Idemque
esse, si ille habet facultatem anticipandi horam, licebit
enim, & mihi propter dictam Societatem, anticipare
recitare. Ita Henrici, alique apud Quintanad. tr. 8. sing. 8.
n. 9. Ratio utriusque est, quia id videtur consequi ex na-
tura societatis, in quo contractu pares sunt socij in lu-
cro. Rursus, quod lex seu privilegium disponit in uno ex
correlativis, extendi solet ad aliud, cum correlativorum
eadem sit ratio, l. fin. ff. de acceptilat. & alibi Navarr.
c. 22. n. 47. alique apud eundem Quintanad. ibid.

28. Dices, ex hoc sequi mihi Romano licere si advo-
cer ad recitandas horas ab Ambrosiano Sacerdote, Am-
brosiano Officio obligationi meæ satisfacere, quod du-
rum videtur. Respondeo hoc non sequi; id enim est pe-
culiariter prohibitum, ut ex mox dicendis n. 33. con-
stabit, quod ego notavi in responsione dum dixi (nisi
aliunde sit vetitum.)

29. Quarta quæstio. Ille qui ex errore de festo du-
plici, vel semiduplici die proprio non recitavit, potest-
ne recitare de eo, prima, die non impedita Officio no-
væ Lectionum: An potius debet omittere eo anno
ejusmodi festum duplex, vel semiduplex? Respondeo.
Probabilius est cum Quintan. ibid. singul. 9. debere omit-
tere: probabile tamen est, & tutum posse dicto die non
impedito recitare. Ratio prioris est, quia onus Officii,
est alligatum illi diei, evolante ergo die, evolat & onus.

Multò magis, quia sic perturbaretur nimis sæpè ordo
Breviarij. Ratio posterioris est, quia Sancti, & recitan-
tes habent jus, ut recitetur ejusmodi Officium in eo an-
no: ergo non sunt eo privandi sine ulla sua culpa, l. cri-
men, ff. de penis 12. reg. juris in 6. & alibi. Adde esse
quidem onus additum illi diei, sed non ita, ut non
possit transferri, quando dies est impeditus, ut præscri-
bitur in Rubricis. Cum ergo ea obliquo impedimento
fuerit, non videtur turbari ordo Breviarij, sed ejus Ru-
bricæ potius observari, si omissa reassumantur.

30. Quinta

30. Quinta quaestio. Quid fiet, si contra quis hodie recitavit de festo, quod debebat, aliquid ex diebus sequentibus recitare? Respond. vel die illo sequenti iterum recitet de festo: quod puto probabiliter cum Quintan. *ibid. sing. 5.* vel dicto die sequenti recitet (sed privatim) illud Officium, quod deberet recitari si festum non esset, quod certe non est improbabile cum eodem *ibid.* Ratio prioris est, quia festum possidet proprium Officium eod. die, ergo non debet omitti propter errorem ante factum de praecedenti. Adde absolum esse, dum omnes eo tempore recitant de Sancto, te de Feria, vel simplici recitare. Ratio posterioris est, quia institutum est, bis de eodem Sancto idem Officium recitari, multo magis, quam jam Sanctis factum est satis per illam veluti anticipatam solutionem. Unde licet Sanctus possideat contra alios, non tamen contra me, qui jam solvi: & licet sit absolum, si hoc fiat in Choro, vel Missa, ubi sic fieri certe negandum est, non est absolum, si fiat privatim.

31. Sexta quaestio, hodie per oblivionem Sacerdos recitavit Vesperas, vel Matutinum cum Laudibus diversum ab eo, quod legitime erat recitandum est, v.g. erat recitandum de duplici, recitavit de feria, vel de alio duplici, quid melius faciet, prosequeturne Officium inceptum per errorem, an recitabit reliquum Officij diei sequentis, omisso Matutino, quod legitime recitare debuerat? Respondeo. Licet optabile sit, ut repetat, quod erravit, tamen non obligatur, ut ex dictis *supra* constare potest: satis autem erit si solum recitet reliquum de Officio proprio, quod currit; Ratio est, quia, ubi comprehenditur error, ibi corrigendus est: non obligatur autem repetere illud Matutinum, quod erat recitandum, quia bona fides eum excusat: eò, vel maxime, quod per acquiescentiam pensum jam solvit. Aliquis ita forte esse iudicabit Sacerdotem hunc posse prosequi quod reliquum est Officij, recitando hoc congruentes Matutinum, & Laudibus, quamvis per errorem recitatis, quia maior pars debet utihere ad se minorem: Ita idem *ibid. n. 4.* sed non assentior, quia id esset velle errorem approbare. Adde semper meliorem debere esse conditionem possidentis: at nunc possidet jus officij huius diei, non alterius à te per errorem recitata.

32. Septima quaestio. Dixi in *opusculo de Sac. Mis. lib. 2. c. 6. §. 1. n. 7.* congruentius Capellano Monialium esse, si Missam in Ecclesia Monasterii celebret de Sancto, quem Moniales forte propter suum ritum proprium celebrant (sed ex Missali proprio; quo ipse legitime utitur): quia se concordem reddere debet cum solemnitate earum, quibus inservit. Jam quid de Officio? potestne & domi Officium privatum de ejusmodi Sancto recitare?

Respondeo. Iudico satis probabile cum Quintan. *tr. 8. sing. 7.* posse cum suo Breviario proprio; ratio est, quia connexorum, seu correlativorum, idem est iudicium, si ergo potest Missam, poterit & Officium, & iure quidem, quia hic equiparatur Beneficiario, qui potest ex sententia aliquorum, cum eodem *ibid. sing. 8.* immo ex aliorum sententia cum Azor. Regina aliisque apud eundem *ibid.* obligatur recitare Officium Ecclesiae in qua habet beneficium, in quocunque ipse tandem loco resideat: cum ergo Capellanus Monialium sit additus servitio Ecclesiae illarum, congruum est, ut juxta illas oret in iis, in quibus expressè non prohibetur, ubicunque ipse resideat: Cum igitur non prohibetur, quoad conformitatem Officij, prohibetur verò à Pio V. in Bulla initio Missalis primò sita, quoad diversitatem Breviarij, illud poterit, non autem hoc.

De mutatione Officij proprii ritus in alienum.

33. Certum mihi est in gravem culpam eum prolabi, qui obstrictus recitare more Romano, recitet etiam pro uno tantum die, more peculiaris Ecclesiae, verb. gratia, Mediolanensis. Ita Cast. Pal. *l. 2. tr. 7. d. 2. p. 2. n. 2.* Ratio est, quia Pius V. *Quod à nobis*, expressè edicit eum, qui suae Ecclesiae orandi formam non custodit, praeccepto non satisfactorum: at praeccepto non satisfacere

vel per unum diem, materia gravis est. Contra verò, obstrictum orare more suae peculiaris Ecclesiae non puto peccaturum, si nulla praemissa licentia uno vel altero die, Roma totum est privatim oret. Ita Sà, Caiet. Suar. Bon. Lall. apud eundem Castro Palas *num. 3.* quia tunc conformiter reddit Romana Ecclesiae omnium Matris, id quod placet Pontifici merito praesumimus; consentium autem Episcopi atque Capituli ad ejusmodi mutationem solum pro Choro à Pio Quinto *loc. cit.* requiri, vel saltem pro usurpatione perpetua, non improbabiler asserimus. Excipe, nisi forte obstat praecceptum Superioris. Certe sic obstitit Mediolanensibus Clericis Sancti Caroli lex, qui praecceptum suis imposuit, ne alio quàm Ambrosiano Officio uterentur: potuit enim Sanctissimus Vir id praecipere, quia sic obsecutus est voluntati Pij tanti relictis moribus Ecclesiarum annis ducentis antiquiores.

34. Dictum est autem (uno, vel altero die) ut tutissimam opinionem proponerem; nam ceterum adhuc benignius loquitur Sà *vi. Hor. Canonum. 6. in utraque editione, tum genuina, tum expurgata*, absolute scilicet concedens extra Chorum posse quempiam dicere Officium Romanum. Probabiliter quidem: nam Pius Quintus dum dicit: *Quibus inveteratum illud ius psallendi suum Officium non adimimus*, videtur concedere privilegium: privilegio autem utimur, quando volumus: merito autem deinde item Pius Quintus jubet pro Choro adhibendam esse praedictam licentiam, quia ad publicam mutationem publicum accedere consensum omnino deest.

35. Quaeres. Licetne Episcopo suis subditis, vel Praelato suis Religiosis concedere licentiam recitandi privatim Officium in alio ex praedictis ritibus? Respondet Tancred. de *Rel. tract. 3. lib. 4. d. 11. num. 7.* probabile esse licere, ita tamen, ut quando fit dispensatio, per quam commutetur Officium proprii ritus Religionis, vel Diocesis in Romanum, minor causa exigatur, quia tunc fit conformatio, ut dictum est, cum iure communi, id quod etiam sine licentia posse privatim fieri, modo nos probabiliter insinuavimus: ad hoc autem, ut Romanum Breviarium mutetur in alienum major causa requiritur, alias esset nulla. Sic Tancreda ex mente, ut ait Suarj. Equidem approbo illius prius dictum; hoc posterius in quo supponit posse Praelatum Papa inferiorum, licentiam concedere mutandi Breviarium Romanum in alienum, mihi difficile redditur, quia Pius Quintus prohibuit ejusmodi ritus alienos à Breviario Romano, solum concessit iis, qui ante ducentos annos eos ritus usurpaverunt: At Praelatus inferior non potest ire contra Leges Pontificis, praesertim in re extraordinaria, qualis haec sine dubio est. Ita Castro Pal. alios citans *lib. 1. tract. 3. d. 6. p. 4. n. 8.*

Octava Difficultas.

De Officio assumendo ab alieno.

36. Cui ex beneficio preces Romanas recitandi conus est, si forte is donum cilium transferat, verb. grat. Mediolanum, fiatque Ambrosianum, Ambrosianum ei Officium indico, quia jam illius Ecclesiae Clericus effectus est: Ita idem *l. 2. tract. 7. d. 2. p. 2. num. 5.* Non tamen puto improbabile, posse Romanas preces retinere, quia ratione beneficii, quod ab eodem retineri suppono, Romanus Clericus esse non definit. Quod si Mediolani per parvam moram addit, non posse Ambrosianorum more psallere, docet Castro Palas *ibid.* quia licet Peregrino, ut alias diximus, liceat, si velit, leges sectari loci, falsè id tamen, quando aliquid obstat, ut quando privilegium quodpiam restringitur pro iis signatis, qui permanent alicubi habitant: tale autem esse hoc privilegium de recitando Officio peculiari, diversòque à Romano, habetur in relata Pij Quinti Constitutione. Nihilominus puto posse, quia non invenio ejusmodi

modi restrictionem. Ecce Pij V. verba, hoc privilegium
vobis gentis: Illis tamen exceptis? quæ ab ipsi prima insti-
tutione à Sede Apostolica approbata, vel contra Iurisdic-
tionem ipsius infusit ducentos annos, antequam, aliis certis Bre-
vitatis infusit, fuisset confiteri? quibus in contrarium illud jus
hærent? & passendi sum Officium non adimimus. Adver-
tendum est in ullum quidem addit verbum, quod cum indi-
cat restrictionem; concedit nihil illis, sed non addit, quæ
sunt hærentia, vel quid simile.

37. Præterea, si Mediolanensis ex Beneficio obligatus
esse Ambrosiano peccati, mutans domicilium, Roma-
nus fiat, Romano Officio utatur necessariò: ita idem
si quis, jam ex Clericis Romanis, licet probabile-
ritum sit, si retineat beneficium, posse suum Ambrosi-
anum retinere, quia ratione beneficii, ut modò dictum
est, non desinit esse civis Mediolanensis, unde & potest
ab Episcopo Mediolanensi ordinibus initiari. Confirmo,
quia Officium consequitur ad Ordines Sacros, si ergo
hinc conceditur ordinari ab Episcopo Mediolanensi, vi-
detur concedi & accessorium, quod est, more Mediola-
nensi orari posse.

39. Quia, si is Beneficiarius Mediolanensis obiter sol-
lum Romæ affuerit: Respondeo, posse tum Romanæ mo-
tus precari, vel non astringi. Ratio est, quia, ut toties as-
sumimus, Advena potest, licet non teneatur loci reges ad-
mittere. Dices, at obstat statutum S. Caroli *num. 33. sine*
alioquin. Oblat secundo paritas; Nam Dominicianus,
veluti gratia, sive permanentes, sive per transiuntiam ali-
cuius moram facit, semper Dominicianus ritum custodi-
dit, ex necessitate, ergo pariter sumi custodiat Ambro-
sianus. Respondeo ad primum, Statuta Diocesana quæ
sunt illius S. Caroli, extra territorium nihil obtinent vi-
riam. Ad secundum, hæc adesse pariterent. Nam Domi-
nicianus, similisque Religio ex vi voti, & professionis
sue obligantur ad proprium ritum, quæ obligatio
oblique ex comitatur, cum Religio Diocesim fixam
non habeant; At Mediolanensis Clericus non obligatur
ex vi Statuti Diocesani, quod, ut dictum est, extra
territorium vim non habet.

39. Denique, quando Sacerdos Beneficiatus non est, si aliò domicilium transferat, ejus Ecclesiæ Officium assumere debet. Si autem in locò obiter sit, potest, sed non debet, quia peregrinus potest, sed non obligatur conformare se legibus loci.

Putavi quidam recentior hunc Sacerdotem obligari, atque addo, si Sacerdos alieni ritus à Romapo, verbi gratia, Mediolanensis, etiam per parvam motam Romam, verbi gratia, sit, debet Romanum Breviarium sequi. Quia, inquit, privilegium propriis ritus ac in re est affirmatum loco, et territorio Mediolanensi, non ergo alibi. Hæc ille. Sed certe, cur non dicam esse privilegium Ecclesie formaliter; atque addo totum loco, tum multo magis Clericis Mediolanensibus Ecclesiam illam constitutibus?

Relege Pij V. Bullam, illud privilegium sive conce-
dendis, sive permittentis, eam enim solius loci affixionem
Bulla continere nequaquam videtur.

§. III. *De modo recitandi Officium.*

VT Officium studiosè, & devotè recitetur juxta
cap. Dolentes, de celebratione Missarum, sex con-
ditiones sunt observandæ: ut nimirum recitetur cum at-
tentione debita, cum debita intentione, sine omissione
verborum, sine eorumdem mutilatione, sine interrup-
tione, sine Ordinis inversione.

De attentione, & intentione debita, Remissive.

2. De his egi per aliam occasionem, *Opus. de Sacr. Missa, lib. 2. cap. 3.* vide etiam *infra, lib. 4 c. 3. §. 1. num. 9.* Illuc, ne eadem cogar repetere, Lectorem meum remitto. De attentione, qua caret, qui semidormiens recitat, dicam mox *num. 19.*

Part I.

3. Illud hinc de intentione est addendum, te satisfacere præceptum, si Horas recites animo non satisfaciendi. Ita Castro Palz. l. 1. r. s. d. de legibus p. 17 n. 11. Ratio est, quia probabilissimum iudicamus satis observari præceptum, etiam si non eo animo, dummodo res præcepta exhibeatur, siquidem jam ponitur totum, quod præcipitur: præcipitur enim jejunium, v.g. in Quadragesima, non verò animus satisfaciendi. Tegetis tamen tempore præcepti ab hoc animo cessare, & velle te obedire præcepto, secus enim præceptum ipsum voluntate violares, unde & peccares. Infervit nihilominus allata doctrina ad non repetendum opus, cum solum necesse sit, ut mutetur intentio, siquidem adhuc est in termino satisfaciendi, ut dicitur lib. 4. cap. 2. §. 1 n. 18. clem. de Missa.

Sicut etiam, ne incidat in poenas, v.g. in excommu-
 nicationem fortè fulminatam contra non facientes il-
 lud opus, jam enim fecit, licet sine intentione. Castro P.
 de verat. d. 2. p. 3. Sanch. l. 1. in Decal. cap. 13. n. 9.

Sine omissione verborum & mutilatione syllabarum.

4. Omnia Officij verba debere pronuntiari, atque esse mortale ea negligere, five extra Chorum, five intra nisi excuset materia parvas, omnes docemus; quæ autem excusari puto propter parvitatem materie, intra Chorum, atque extra: quia eadem est ratio utrobique. Scandalum autem intra Chorum, si relinquantur solum aliqua verba, vix esse unquam video: Fideles enim ad hæc & similia admonitionem attendunt.

Qua voce ea privatim pronuntianda sint, dixi *Opusc.*
de Sacr. lib. 2. cap. 9. §. 2. in Choro autem, mox *num. 15.*
dicam.

5. Hic ergo tanquam in proprio loco sic proponitur sequens difficultas : Sacerdos quidam ita Psalmum percurrebat, ut proferebat initium versuum, & finem, sed præcipite quodam cursu verba intermedia vix, seu ne vix quidem proferebat. Inquirō : eamſonam in peccato reus erat ?

6. Dico, si in Versuum notabili quantitate id voluntarie præstitit, deliquisse mortaliter, quia notabilem Officii partem omisit: si in modica, propter materiam levitatem, venialiter. Dico (voluntarie) nãm propter inadvertentiam, vel linguam balbutientem, & non raro etiam propter inveteratam consuetudinem, quam non valeat quis sine magna difficultate tunc corrigere, excusari aliquem posse, docet Lessius lib. 2. cap. 37. d. 10. num. 56.

7. Syllabas verborum abscindere, malum quidem est: Sed quandoquidem verbum, licet diminutè, jam profer-
tur, regulariter non esse mortale, notat Bonacina *tom. 1.*
di. 1. de Horis Can. quest. 3. p. 2. §. 1. n. 4.

8. Huc facit error eorum, qui; quando cum socio
• adjuvante Pfalmos percunt, ita festinato præoc-
• cupant, ut nondum absoluto socii Vericulo, ipsi suum
aggrediantur.

Graviter hic peccant, si in notabili quantitate versuum id præstent, ita Azor. Tolle. Fill. apud Bonac. *h. c. §. 1. m. 4.* quia, tunc ex praxi Ecclesiae censetur quis recitare totum Officium, licet ejus partem recitet socius, quando, illo partem non recitante, eandem recitare socius, ipse, verò eandem audiat, sic enim, sit utriusque Oratio utriusque communis: cum igitur id in casu dicto non observetur, non reputabitur totum Officium perfolvi. Nisi sic doceremus, liceret dimidiam partem Officii canere, aliam dimidiam eodem tempore canente socio, quod esset præceptum Ecclesiae notabiliter eludere.

Illud noto, in bene moratis Sacerdotibus difficulter hanc præoccupationem esse mortalem, quia semper levis est, & solū in aliquibus initiis versiculorū fieri contingit,

De dubitante, an omiserit aliquam Psalmum.

9. In superioribus, libro primo, cap. 3. §. 7. verbo
Hoc Canonice innui ad quid obstringendus sit is, qui
H dubitat